

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gl. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rekopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Od 1. oktobra do 31. decembra 1879 velja „Slov. Gospodar“, jegova „Cerkvena“ in „Gospodarstvena“ priloga s poštnino vred 80 krajcarjev, gotovo najcenejši slovenski list. P. n. naročnike, ki so še kaj naročnine dolžni, prosimo, naj nam blagovolijo kmalu doposlati, drugače bi se jim moral list ustaviti.

Opravištvu.

Bismark na Dunaji.

Pretečeno nedeljo zvečer se je glasoviti nemški kancelar knez Bismark iz Gostinskih toplic pripeljal na Dunaj. To je tisti mož, ki je Avstrijo zadnji čas najbolj sovražil in jej l. 1866 hotel prizadeti smrtno rano. Zabranila sta mu to ruski car in francoski cesar. Vkljub temu kujeje dunajski nemški, liberalno-židovski listi Bismarka v zvezde in plazijo pred njim po tleh, kakor pred svojim izveličarjem. Novinarsko rogovilstvo zvalilo je mnogo Dunajčanov, da so šli Bismarka čakati in gledat. Na kolodvoru ga je sprejel grof Andrassy in peljal skoz poslopje do voza. Bismark je gorostasna oseba, debel krepek mož, sivih lasi in brk, trdno raven, kedar stoji, gredé pa z desno nogo uže šepa ali šanta. Glavo mu je pokrival klobuk z velikansko širokim krajcem. Pred poslopjem na stopnicah je malo postal, meril občestvo bistrim očesom in se ponosno prikimal na vse strani, ko mu je nasproti gromelo tisočero: hoch Bismark, t. j. živio Bismark. Tako je bil najsilnejši sovražnik cesarstva v našem glavnem mestu, kder stoluje mnogo in bridko skušani naš svitli cesar, sprejet in spremljan v gostilnico! Toliko breznačajnost imajo pa liberalno-židovske novine na rovašu. Gost sovražnik se more dostojno sprejeti, a laskati se mu in klečeplaziti pred njim, to je nedostojno. Bismark je v pondeljek obiskal ministre in cesarja, ki so ga tudi sami obiskali in na obed povabili. Največ občeval je z grofom Andrassyjem. V sredo se je odpeljal pa naravnoč v Berlin.

Kaj pomeni ta pohod Bismarkov, o tem sedaj ves svet ugiba. Za kratek čas ni prišel na Dunaj, to je gotovo. Štiri krat je sedaj Bismark bil na

Dunaji; prvič l. 1852. kot poslanik pruskega kralja v zadevah „nemškega punta“, drugič l. 1864. kot minister pruski ter je ponujal nam južno Nemčijo, ako Prusom prepustimo severno; ni opravil nič in je toraj kmalu začel priprave za vojsko l. 1866. tretjič je bil l. 1873 pri nas, ko je z nemškim cesarjem vred ogledoval svetovno razstavo; četrtokrat se je sedaj mudil na našem cesarskem dvorn. Kaj je hotel in koliko opravil, to se bo vsakako v kratkem spoznalo, morebiti še povedalo. Nekateri mislijo, da si je Bismark v strahéh, zakaj grof Andrassy odstopa, ter da hoče sam poizvedeti, ali mu je naslednik baron Haymerle jednako prijazen in zanesljiv. Drugi menijo, da je došel propadlim nemškim ustavakom na pomoč. Tretji pa trdijo, da je prišel ponujat zveze z Nemčijo proti Rusom, Francozom in Italijanom. Podpirajo pa svoje mnenje s tem, da vse nemško-liberalno časništvo kar gori za tako zvezo. No, če je res prišel zveze ponujat, tedaj smo slobodno veseli vsi pa ne zato, ker bi res morali v zvezo privoliti. Uzroki veselju so drugi. Da je silni Bismark prišel na Dunaj ponujat Avstriji zveze z Nemčijo, to nam je največji dokaz, da Bismark potrebuje nas, da je on s svojo Nemčijo res v zadregah, iz katerih bi mu naj pomagali mi. Bismark je Avstrijo oropal dveh dežel in 30 mil. tolarjev, potem pograbil celo Nemčijo ter še Francozom vzal dve deželi in 125 mil. gold., a sedaj čuti, da si je preveč naložil, oropana Avstrija bi mu pa naj pomagala plen brauniti, da mu ga srditi Francoz v zvezi z goljufauim Rusom ne pobere! To je res čudno pa tudi veselo in ugodno za Avstrijo. Kajti naše cesarstvo ima sedaj Bismarkovo in Nemčije osodo v rokah! Dal Bog, da naši državniki in ministri to ugodno priliko porabijo sebi na čast, cesarstvu na korist.

Do prave zveze z Bismarkom bo bržčas težko prišlo. Avstrija nje ne potrebuje. Italije se ne bojimo. Zoper Ruse in Francoze iti v boj ni nobenega uzroka, še menje pa nam je treba za Bismarka in jegovo Nemčijo iti krvi prelivat. Pač pa imamo uzrokov dovolj, da mirni ostanemo in Bismarka pustimo, naj se ravsa sam s Francozi in Rusi,

ako hoče. Da, še celó kazalo bi, da potegnemo meč zoper Bismarka, in ponižamo ošabno prusko Nemčijo tako, kakor si je zaslužila zavolj zavratnega napada na nas l. 1866, zavolj preganjanja katoličanov, zavolj silnih vojaških stroškov, v katere nemirni Bismark vse sosede posiluje. Naposled je še omeniti velike nevarnosti za nas, ako bi se zvezali z Bismarkom. Kajti v slučaju vojske ima Nemčija dosta dela samo s Francozi in tedaj bi vsa ruska in italijanska sila zavalila se na nas! Boljše tedaj, ako Bismark svoj plen brani sam; če propadne, tem boljše za nas! Presilno njegovo zmago nad Rusi in Francozi pa zamoremo vsakako zabraniti.

Kakšni so freimaurerski domoljubi!

(„Cillier-Zeitung-1“ za „pošnofanje“).

Celjski poslanec dr. Forregger je dne 7. nov. 1874. javno v državnem zboru dunajskem hvalil freimavrerje. Njegova troblja „Cillier-Zeitung“ pa v 55. številki l. l. pravi, da je freimavrerjem pred vsem skrb za varstvo obstajajoče države (Wahrung . . . und Achtung der bestehenden Staatseinrichtungen). V pojasnilo bodi dopis dunajske „Deutsche-Zeitung“, ki mesenca februarja 1872. objavlja sledečo domoljubje v freimavrerskem smislu!

„Budapešt. Zavolj nekih prajzovskih denarjev proti velikanska in sramotna pravda (Skandal-Process). L. 1866. je Bismark hotel Avstrijo v srce zadeti (menda sedaj tudi še volk ni ovca. Ured.) in je v ta namen skušal na Ogerskem ljudi zoper avstrijskega cesarja spuntati. Nabral je tudi kardelo magjarskih prostovoljcev pod vodstvom generala Klapke. Dalje je Bismark grofu Božidarju Czaky-ju in plemenitašu Komaromy-ju izročil veliko penez, naj bi na Ogerskem punt zoper cesarja sprožili. Toda prenačlej pruskej zmagi tega ni treba bilo. Zato je pred 4 tedni plem. Komaromy odšel v Berlin, da bi o prejetih penezih račun položil. Ali Bismark je račun in denarje pustil Komaromy-ju. (Lehko, ker je itak 30 milijonov srebrnih tolarjev prejel vojne odškodnine. Ured.) Toda Komaromy neče jednako ravnati z onimi, katerim je on Bismarkovih denarjev izročil, ter sedaj namerjava tožiti grofa Ludvika Karoly-ja in Belo Kegleviča, ki sta prejela 100.000 tolarjev ali 150.000 fl., da bi sprožila punt na Ogerskem. Jaz (dopisnik iz Budimpešte) pa mislim, da bo Bismark, poizvedevši za ovo pravdo, ves svoj upliv porabil, ter tako sramotno pravdo zatrl.“

No, zgodilo se je tako. Pravda se je brž zadušila. Toda začuden Avstrijanci sedaj iz tega sami lahko sprevidimo marsikaj, posebno pa kakšnost freimavrerskega domoljubja. Kajti general Jurij Klapka in grof Božidar Czaky sta znana freimavrerja in celo odbornika „izvršilnega odbora velikega orijenta za Ogersko“ v Budimpešti, Waitz-erboulevard hiš. št. 47. Predsednik je Ju-

rij Jovanovič, državni podtajnik v ministerstvu za nauk in vero. General J. Klapka zastopa v odboru berlinsko-prusko ložo „k 3 svetovnim krog-ljam“, katerej so ogerski freimavrerji“ podredjeni.

Kdor ima oči, ta naj spregleda, kdor ušesa, ta naj čuje. „Cillier-Zeitung-i“ pa rečemo: ako jeni freimavrerji niso boljše domoljubi, kakor sta Klapka in Czaky, potem vemo, pri čem da smo! Freimavrersko domoljubje v smislu prekucenih in puntarjev zoper svitlega cesarja in obstoječe avstrijsko cesarstvo Klapke in Czakyja zasluži vislice, ne pa zagovora v novinah, ki v Avstriji izhajajo! In kaj pa zaslužio take novine?

Gospodarske stvari.

Oreh (juglans regia). Njegova prireja in velika koristnost.

II. Brž ko se je sad iz drevesa snel, mora se na prozračnem mestu raztrositi pa ne na debelo, da ne zaduhli. Vsak dan je treba orehe nekoliko preobrniti, da se od vseh strani enakomerno suše. Najlepše se orehi ohranijo, ako se v ribjih mrežah za sušenje pod strešjem razobesijo.

Oreh služi za pomizek, dokler je še frišen in se jedru koža prav luši; pa tudi pozneje posušeni so orehi priljubljen prigrizek pri mizi. Zeleni sad se okoli kresa z lupino vred skuha in v cukru z začimbo vlaga. Na dalje se sirov v krljičke reže in z cukrom vred v palinko ali žganje vlaga, od koder se toliko priljubljeni orehovi liker dobiva. Najbolj pa se orešji sad porablja, da se iz njega orehovo olje preša. Po zimi, ko so se jedra že do dobra posušila, se orehi stolčejo, in jedra iz njih vzamejo in iz njih olje preša. Navadno se dobiva ali se šteje od 100 liber orehovitih jeder ali kravic po 50 liber olja. Tako orehovo olje je izvrstno jedilno olje in dobro baljeno služi tudi malarjem, da sive barve namesijo. Orehovo olje ostane še pri mrazu od 12 stopinj tekoče in čisto, še le pri 14 stopnjah mrazu se zgošči in še le, če mraz na 22 stopinj poskoči, otrpne in in trdo postane.

Po onih krajih, posebno na južnem Nemškem, kjer je poljedelstvo v visokem razcvetu in kjer so zemljišča visoke cene, se orehovo drevo ne zasaja preveč, zato, ker je visoko in košato in veliko senco dela, tako, da posajenim sadežem več škode dela, kakor pa drevo samo na sebi dobička vrže. V drugih krajih pa, kjer je zemlja manj skopa, se z velikim pridom sadi. Za dragoceno pohištvo je orehov les dosti bolj obratjan, ko pa Mahagonijev les. Zavoljo tega stoji tudi v visoki ceni pri mizarjih. Posebno prijetnega pogleda je plameno prižasti les spodaj konec debla, in začetek korenine in ravno tako zgoraj, ko se vejevje začne razraščati. Zato je treba, kedar se oreh podira, na to gledati, da se deblo s kore-